

Inte förrän lördagen den 9 november var till ända fattade jag varför Svt under veckosluttet sänt flera filmer som handlade om livet i DDR.

Det är trettiofem år sedan muren föll. Jag tittade på filmen **De andras liv** från 2006. Den handlade om en stasiman som blev så engagerad i ett par personer som han skulle bevaka, att han förändrade sitt arbetssätt och därigenom också deras livsöden.

Det är en bra film, klart sevärd. När jag kollade på nätet såg jag att den fått en lång rad priser, bland annat Oscar 2007 för bästa utländska film.

Muren i Berlin

Muren som delade Berlin i en östlig och en västlig del började byggas 1961 av ekonomiska och

politiska skäl. Östtyskland hade problem med att folk i så stor utsträckning ville lämna DDR och ta sig till Västtyskland. Mellan 1949 och 1961 flydde 2,7 miljoner människor till väst via Berlin.

Jag minns hur jag hörde på nyheterna när jag var barn om luftbron till Västberlin som försåg invånarna med vad de behövde.

Byggandet av muren kom som en chock för det östtyska folket. Nu blev de tvungna att få tillstånd av staten för att lämna DDR och sådana tillstånd var inte lätta att få och det var förenat med livsfara att försöka forcera muren utan tillstånd.

Ändå lyckades runt femtusentusent människor fly under eller över muren, bland dem fanns 574 östtyska så kallade folkpoliser. Man har beräknat att mellan 150 och 200 människor miste livet under sina flyktförsök.

Ingers tankar

Att muren föll så snabbt berodde på ett fatalt misstag av en person. Under hösten 1989 flydde hundratusentals östtyskar till väst via Ungern, Prag och Warszawa och det var demonstrationer i flera östtyska städer.

Inom ledningen för DDR hade ett förslag utarbetats om att folket i DDR skulle kunna erhålla ett visum för utresa. Det blev Günter Schabowski som först fick meddelandet om detta i sin hand och det var Egon Krenz som räckte över det med orden **Sprid det här; det blir en pangrej för oss.**

Schabowski hade inte varit med på mötet där de nya utresereglerna diskuterades och han hade inte läst allt i meddelandet men det var han som fick redogöra för partiets handlingsplan vid en presskonferens 9 november 1989.

På en direkt fråga från en italiensk reporter om de usla utresereglerna blev Schabowski osäker och började snabbläsa meddelandet han fått. Så sa han att östtyskarna nu skulle kunna resa fritt vart de ville utan tillstånd och utan krav på att uppge något skäl till sin resa.

Men han sa inget om när de nya reglerna skulle börja gälla. **När träder reglerna i kraft** frågade reportern. Schabowski letade febrilt igen efter en uppgift, samtidigt som han sa, **Såvitt jag vet ... genast.**

Folket i Östtyskland trodde inte sina öron, sedan bröt stormvågen lös. Snart visste hela världen vad som hänt och DDR-styret hade inte en chans att stoppa det hela. En man vid namn Harald Jäger öppnade gränsbommen vid Born-

holmer Strasse i Berlin och under de följande trettio minuterna passerade tjugotusen östberlinare igenom där.

Folk från öst och väst möttes och kramade om varandra. Pubarna i väst bjöd på gratis öl och det var en folkfest utan like. Sedan ville alla hjälpa till att rasera muren.

Tyskland nu

I oktober 1990 återförenades Öst- och Västtyskland till ett gemensamt land. Men folk i forna Östtyskland har än idag inte kommit ikapp dem i de västra delarna av landet. Folket i öst känner sig inte alls bli behandlade som övriga tyskar.

I årets delstatsval i Tyskland blev högerextrema Alternativ för Tyskland, AFD, största parti i delstaten Thüringen och i Sachsen gick partiet också fram jämfört med förra valet.

Just nu har förbundskansler Olaf Scholz det tufft. Oppositionen vill se en misstroendeomröstning så snart som möjligt.

Tyskland har fått ekonomiska problem och stagnerat. Landet som lagt ner kärnkraften har nu problem med energiförsörjningen och batteritillverkningen har problem. Landet är inte längre EU:s lokomotiv.

Bilindustrin haltar. Det finns delade meningar om hjälpen till Ukraina. Det är brister i digitaliseringen och det föds för få barn.

Tyskland är en viktig exportmarknad för Sverige. Deras bekymmer kan lätt spilla över på oss.

Checkpoint Charlie, Västberlin

Inger Klintberg Danielsson 24-11-23